

[Helge Larsen.]

vil, også helt tilbage i tiden i 30'erne. Det er denne opretholdte landbrugsprotektionisme i modsætning til den villighed, der er til at nedbringe toldsatskerne for industrivarer, som skaber et ganske særligt problem for Danmark. Derfor mener jeg, at man i nogen grad går uden om væsentlige problemer, hvis man blot taler om dette som noget rent politisk.

Der er — og det forekommer mig også at skulle tages med — i dansk erhvervsliv og i dansk produktion gennem lange tider skabt tradition for interesse i et meget frit handelssamkvem. Man kan vel sige, at dansk produktion og dansk erhvervsliv gennem en lang periode er bygget op på ønsket om og med forudsætning af fri handel og frie handelsmuligheder. Det afspejler sig i — og det har sin begrundelse og forklaring i — det ganske konkrete, at vi er et af de lande, der pr. indbygger har den største udenrigshandel, og derfor må vi ganske uanset politiske ideologier være indstillet på så liberale handelsforhold i verden som muligt. Det var dette, der rent logisk førte til, at vi i 1950'erne støttede alle bestræbelser for at skabe et stort europæisk frihandelsområde. Det mislykkedes som bekendt; men at den brede europæiske løsning stadig må være det ønskelige for os, derom kan der ikke være tvivl. Det er også i dag blevet understreget af de ærede medlemmer hr. Per Federspiel og hr. Poul Møller og i øvrigt af den højtærede udenrigsminister og også af det ærede medlem hr. K. B. Andersen.

Sammenbruddet af forhandlingerne om det store europæiske frihandelsområde, som fandt sted i 1959, skabte det store problem for os, at en væsentlig del af aftagerne af vor eksport dannede det europæiske fællesmarked, men ikke den væsentligste del af vore aftagere. Vi havde det største marked uden for fællesmarkedet, og de største muligheder for udvidet eksport lå også uden for fællesmarkedet.

Hvor beklageligt det end var, at vi måtte imødesee vanskeligheder for eksporten

til de seks, så måtte det rigtige alligevel være, at vi blev udenfor. Der var jo også vilje til økonomisk europæisk samarbejde andre steder. Vi tilsluttede os i 1959-60 EFTA, denne sammenslutning af de lande, som var — og i dag i endnu højere grad er — det område, der aftager den største del af vor eksport, større end både den del, fællesmarkedet aftager, og større end den, der går til den øvrige verden. Set ud fra de givne forhold dengang var det valg, vi gjorde, rigtigt, og udviklingen i EFTA siden den tid har vist, at det var rigtigt, selv om vi altså stadig har problemet med landbrugseksporten til fællesmarkedet.

Der var, da EFTA blev dannet, i vide kredse ikke rigtig tillid til, at EFTA kunne fungere. Denne skepsis har vist sig at være ubegrundet. EFTA har kunnet realisere toldreduktioner og nedbrydning af andre handelsskranker inden for sit område og har kunnet fremskynde det i takt med fællesmarkedet. EFTA har jo også vist sig i besiddelse af dynamik, og i dag kan den økonomiske ekspansion i EFTA nok stå mål med ekspansionen i fællesmarkedet.

Som jeg sagde før, var altså denne skepsis over for EFTA ubegrundet, men selvfølgelig vil jeg gerne understrege endnu en gang, at EFTA og vi som medlem af EFTA kun kan ønske den brede europæiske løsning muliggjort.

Det forekommer mig, at når vi gør disse økonomiske forhold op, er der et par andre ting, som også skal tages med i betragtning. For det første har vi gennem EFTA kunnet virkeliggøre en hel del af det, som vi tilstræbte ved den nordiske toldunion. Jeg skal ikke her i dag sige meget om det nordiske samarbejde; det bliver der lejlighed til at gøre, når Nordisk Råd mødes om godt en uge, men jeg synes lige, det bør noteres, at netop gennem EFTA-samarbejdet er jo en af de ting, der var tilstræbt med den nordiske toldunion: en nedbrydning af toldskrannerne mellem de nordiske lande, blevet en realitet, samtidig med at den er indgået i et større frihandelsområde, hvad